Vad vet vi om Första och Andra världskriget?

Personer?

Årtal?

Händelser?

Ideèr?

Vapen/teknik?

Länder?

Annat?

Första världskriget

Ett krig som startar 1914 då ett politiskt mord sker i Europas östra oroliga del.

Via allianser sprids kriget snabbt i Europa. Krigsplaner smids och kan äntligen prövas i verkligheten.

Hela världen dras in i det europeiska kriget p g a kolonialväldena. Den nya vapentekniken förlänger kriget - men får även stopp på det. Versaillesfreden 1919 blir en katastrof!

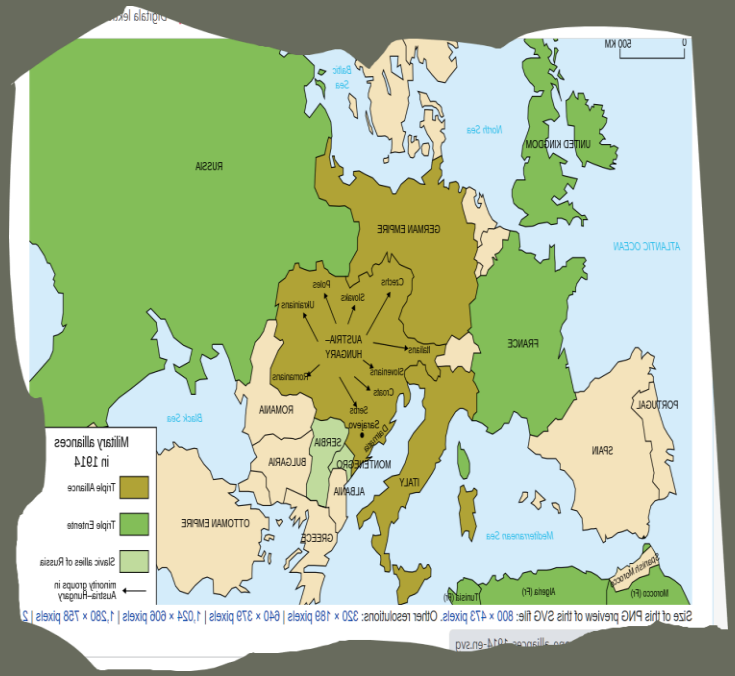

Vilka länder var kompisar med vilka?

Bilderna är tagna när Första världskriget startade.

Vad säger bilderna om människors känslor för att gå ut i krig?

Kriget startar i upprymdhet (spänning/glädje)

”Lycka till - om tre veckor är ni hemma igen”

Men kriget pågick mellan 1914-1919

Vad säger denna bild om kriget?

15 miljoner döda, främst unga män!

Orsakerna till första världskriget

-
- Nationalismen i Tyskland, Italien och på Balkan
- Svaga dekomratier
- Tyskt krav på ”en plats i solen” (egna kolonier)
- Kapprustning och smidda krigsplaner gav Brittisk oro över tysk flotta på uppbyggnad.
- Fransk revanschvilja för kriget 1870-71 (Tyskland vann Elsass-Lothringen)
- Skotten i Sarajevo (den utlösande faktorn)
- Allianser och löften

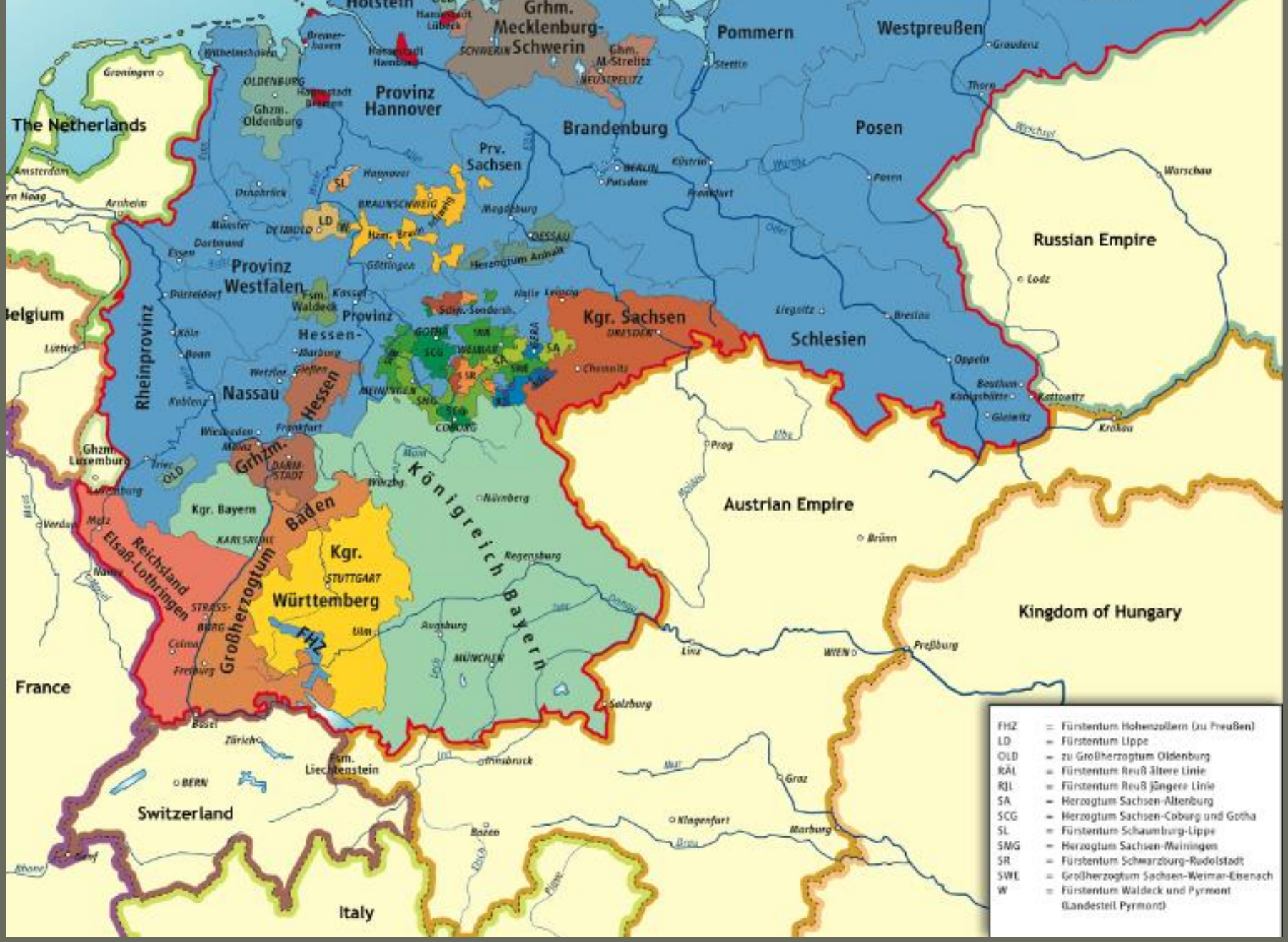
Holstein
Grhm. Mecklenburg-Schwerin
Pommern
Westpreußen
The Netherlands
Provinz Hannover
Brandenburg
Posen
Prv. Sachsen
Russian Empire
Provinz Westfalen
Belgium
Rheinprovinz
Provinz Hessen-Nassau
Kgr. Sachsen
Schlesien
Austrian Empire
Kingdom of Hungary
Ghzm. Luxemburg
Grhzm. Hessen
Kgr. Bayern
Baden
Königreich Bayern
Reichsland Elsaß-Lothringen
Großherzogtum
Kgr. Württemberg
France
Switzerland
Italy
Esm. Liechtenstein
FHZ = Fürstentum Hohenzollern (zu Preußen)
LD = Fürstentum Lippe
OLD = zu Großherzogtum Oldenburg
RÄL = Fürstentum Reuß ältere Linie
RJL = Fürstentum Reuß jüngere Linie
SA = Herzogtum Sachsen-Altenburg
SCG = Herzogtum Sachsen-Coburg und Gotha
SL = Fürstentum Schaumburg-Lippe
SMG = Herzogtum Sachsen-Meiningen
SR = Fürstentum Schwarzburg-Rudolstadt
SWE = Großherzogtum Sachsen-Weimar-Eisenach
W = Fürstentum Waldeck und Pyrmont (Landesteil Pyrmont)

Vad har hänt?

Svaga demokratier

- Många länder hade fortfarande kvar feodal samhället.
- Tex i Ryssland med sin tsar Nicholas II

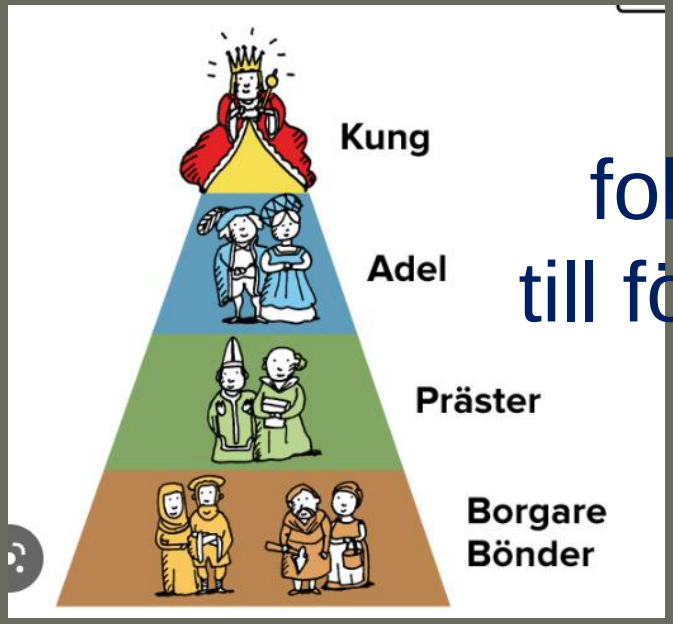

folket ville få till förändring!

Tyskland vill ha en plats i solen!

Vad tror ni att de då vill ha?

Kolonier! = naturresurser

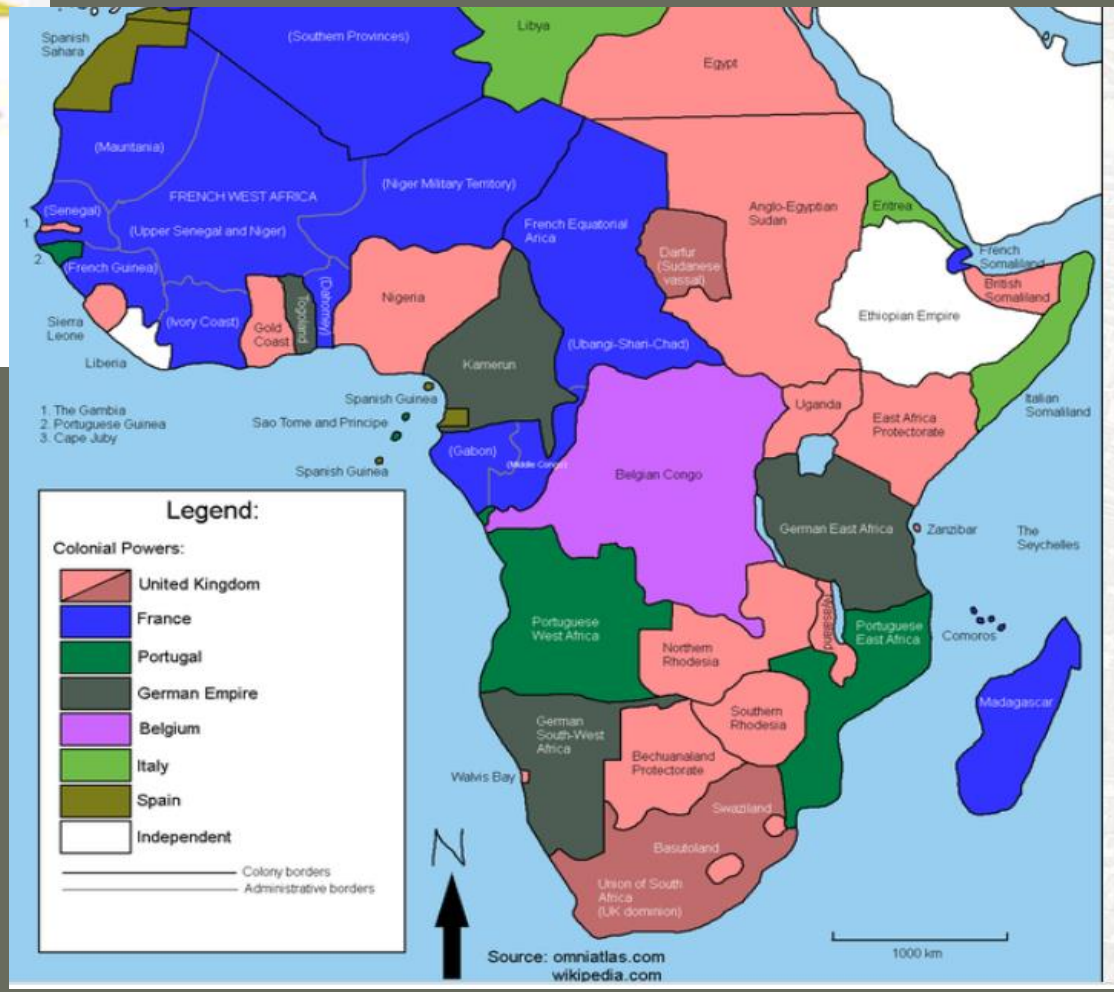

Kapprustning och krigsplaner!

Det tyska undret:
- industrialiserats på 30 år!

Hade samtidigt rustat upp flottan!

Järn och blod!

Detta ledde till:
Brittisk oro för Tyskland!

Tänk om de anfaller☹ Bäst att vi har en krigsplan och rustar upp armen!

Låna ut fem shillings till ditt land så krossar vi tyskarna!

Fransk revanschvilja

- Tyskland hade tagit Elsass/Lothringen av Frankrike i krig 1870-71.
- E/L var ett område med mycket järnmalm.
- Viktigt för att Tyskland skulle kunna industrialiseras snabbt. Järn=järnväg
- De som bodde kvar pratade franska, ville inte vara en del av Tyskland!

Bakgrund till Skotten i Sarajevo

Balkan – Europas oroliga hörn

Friheten från osmanerna under 1800-talet gör att panslavismen växer.

Drömmen är ett stort slaviskt rike med Serbien som ledare.

Ö/U erövrar Bosnien 1908 - drömmen om ett Storserbien slås i kras

Skotten i Sarajevo

Det österrikiska kronprinsparet Frans Ferdinand och hans fru mördas 1914 av den serbiske nationalisten Principe

”Gnistan som tänder första världskriget”

Varför leder mordet till ett världskrig?

- Serbien ska läras en läxa

- Österrike/Ungern ställer krav på Serbien:
  - man vill leda mordutredningen i Sarajevo
  - man vill döma Principe enligt österrikisk lag

- Serbien vägrar och Österrike/Ungern bryter de diplomatiska förbindelserna
- Denna händelse aktiverar allianserna! (Se nästa slide)

Allianser och löften
Bra att ha ”kompisar” när det är krig!

- Trippelalliansen 1882
  Tyskland – Österrike/Ungern – Italien

- Löfte om hemligt avtal fram till 1890
  Tyskland - Ryssland
  Tyskland utlovar ekonomiskt bistånd
  Bismarck vill undvika ett tvåfrontskrig

- Ryssland bygger järnväg 1894
  Frankrike lånar ut pengar till detta.

Så nu vill hellre Ryssland vara med det andra gänget.

- Trippelententen 1907
  Storbritannien – Frankrike – Ryssland

Svarta veckan 1914

TÄRNABY
HEMAVAN
SB
Ryssland
Tyskland
Frankrike
Ö/U
Italien

Krigets förlopp

Tyskland planerar att först anfalla Ryssland i ett blixtkrig (max 3 veckor)

Sedan vända alla soldater västerut (mot huvudfienden Frankrike)

Men hur blir det?

Kriget på västfronten

Det tyska huvudangreppet sker genom Belgien.
Planen är att anfalla Paris – i en båge söderifrån

men man går istället rakt mot Paris vid floden Marne - det blir ett ödesdigert misstag

Skyttegravskriget

Mellan 1914-16

Ny vapenteknik
- kulspruta
- giftgas

100 000-tals döda

Lösning
- stridsvagn

Östfronten

Ryssland attackerar Ostpreussen
Vinner vid Tannenberg 1915

Kriget är en katastrof för Ryssland
1917 - Ryska revolutionen bryter ut

Ryssland sluter separatfred med Tyskland

Sjökriget

Britterna är överlägsna till sjöss.
De blockerar all handel mellan olika stater
Målet är att svälta ut fienden

Tyskarna svarar med u-båtar
Utlyser 1917 ”Det oinskränkta u-båtskriget”
Alla fartyg sänks av tyskarna, även de neutrala

USA går in i kriget på ententens sida
President Wilsson säger:
”Vi ska göra världen trygg för demokratin”

Freden

9 november 1918

Kejsaren Wilhelm II abdikerar

11 november 1918

En demokratiskt tillsatt socialdemokratisk regeringen skriver under vapenstilleståndet

Tyskland har förlorat det första världskriget!

President Wilson från USA, Premiärminister George från SB, President Clemenceau från Frankrike samt President Orlando från Italien under fredsförhandlingarna i Versailles. Tyskarna får inte delta!

Versaillesfreden

(5 år efter skotten på Balkan)

Hur ska Tyskland behandlas?

USA pläderar för mildhet, rättvisa och självbestämmande för demokratins skull

SB tycker att maktbalansen är mycket viktig. Tyskland måste bestå som en motpart i Europa

Frankrike anser att tyskarna måste krossas!

Vems röst blir gällande?

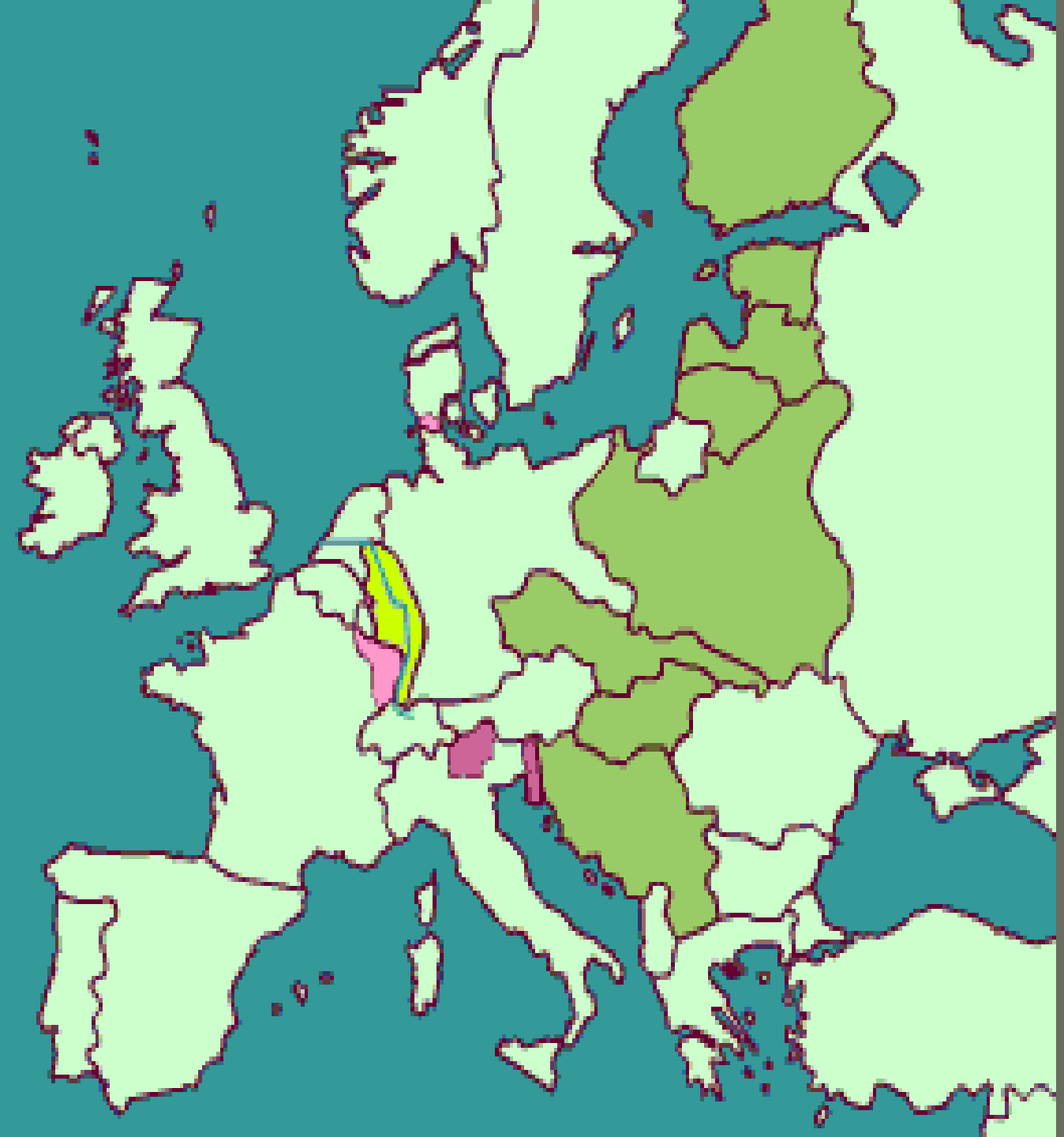

Nya länder

Ett band av nya stater bildas i krigets spår

Finland
Estland
Lettland
Litauen
Polen
Tjeckoslovakien
Ungern
Jugoslavien

Vem är ansvarig för kriget?

ENDAST TYSKLAND !!!!!!!!!

Tvingas att acceptera fredsvillkoren utan förhandlingar
Tillåts att ha max 100 000 mans armé
Inga soldater väster om Rhen
Ingen flotta
Ska betala ett ENORMT skadestånd